

איראן בלבנון

הרפובליקה האסלאמית של איראן מצהירה באופן גלוי כי אחד הכלים המשמעותיים במימוש האינטרסים הלאומיים שלה הוא סיוע לארגונים השונים הפרוסים ברחבי המזרח התיכון, המכונים לעתים "שלוחים" (Proxies), המרכיבים את "ציר ההתנגדות". באמצעות ארגונים אלה, מצליחה איראן לייצר השפעה נרחבת על מדינות במזרח התיכון, מבלי לכבוש אותן באופן צבאי. מידת ההשפעה והתמיכה האיראנית על שלוחיה משתנה מארגון לארגון, אך המשותף לכולם היא עיקרון המוקדמה (مقاومة) - ההתנגדות הפעילה להשפעת העולם המערבי, ובמיוחד ההתנגדות לישראל ולארצות-הברית.

חיזבאללה נכנס איראני

הארגון הגדול והמשמעותי ביותר המהווה חלק מאסטרטגיה זו של איראן, הוא ארגון חיזבאללה בלבנון. חיזבאללה נחשב במשך שנים לנכס אסטרטגי איראני, ולתפיסתה מספק לה יכולת להרתיע את ישראל מלבצע פעולה התקפית נגד איראן ואף מאפשר לה להוציא לפעול פעולות התקפיות כנגד ישראל, שלא משטחה הריבוני. בנוסף, לחיזבאללה גם מפלגה ונציגים בפרלמנט הלבנוני, ובכך מהווה עבור איראן נכס אסטרטגי ראשון בחשיבותו ביכולת להשפיע, ואף לשלוט, על המתרחש בלבנון כזרוע מדינית. איראן רואה בחיזבאללה את הזרוע האסטרטגית המועדפת עליה במערכה נגד ישראל, המקדמת את מדיניותה בלבנון בפרט ואת האינטרסים שלה במזרח התיכון בכלל.

הקמתו ועלייתו של ארגון חיזבאללה בלבנון היו מהישגיה הבולטים ביותר של מדיניות החוץ האיראנית. חיזבאללה הוקם בשנים 1982-1988 על ידי אנשי דת לבנונים בדרג בינוני בהכוונתה של איראן, ויחידת משמרות המהפכה, שהוצבה בבקעת הלבנון ב-1982 במסגרת הסכם לשיתוף פעולה צבאי בין איראן לסוריה, מילאה תפקיד חשוב בהקמת הארגון ובבניית התשתית המבצעית שלו. בסיוע איראני, הורחבו מסגרות המתגייסים השיעים מלבנון לזרוע הצבאית של חיזבאללה, ואלה אומנו על ידי מדריכים איראניים בלחימה ובביצוע פיגועים, צוידו בנשק איראני רב וקיבלו משכורות מאיראן. לוחמי חיזבאללה נשלחו גם לאימונים במחנות משמרות המהפכה באיראן.

הסיוע האיראני לזרוע האזרחית של חיזבאללה

היקף הסיוע האיראני לחיזבאללה נאמד במאות מיליוני דולרים בשנה. נוסף על הסיוע הצבאי רחב ההיקף, מעניקה איראן סיוע למוסדותיו החברתיים והמדיניים של הארגון. באופן זה, מסייע המימון האיראני לחיזבאללה לא רק במאבק נגד ישראל, אלא גם בביסוס מערכות אזרחיות שלו בדרום לבנון, כמו כספומטים ומוסדות רווחה ובריאות, וכן בהתבססותה של חיזבאללה כמפלגה הגדולה בפרלמנט הלבנוני. באמצעות סיוע איראני זה, הפך חיזבאללה להיות 'מדינה בתוך מדינה' בלבנון, והוא מתפקד כריבון בפועל בחלקים נרחבים בלבנון, בעיקר באזורים בהם מתרכזת האוכלוסייה השיעית - דרום לבנון, בקעת הלבנון, ושכונות בביירות.

פעילות כנגד מדינת ישראל

לאחר נסיגת ישראל מלבנון במאי 2000, חל שינוי מהותי ביעודו האסטרטגי של הארגון מבחינתה של איראן, והוא הפך לזרוע אסטרטגית שלה שתאיים על ישראל בירי טילים מסיבי, אם זו תעז לתקוף את איראן. לאחר הנסיגה הישראלית, גברה תמיכת כוח קודס בחיזבאללה, ומצאה ביטוי בהקמת תשתית רקטות ארוכות טווח המאיימת על העורף הישראלי, שהופעלה במלחמת לבנון השנייה.

זרקור הסברה

איראן כאבנו

בשנים שחלפו מאז סיום המלחמה ב-2006, מילא כוח קודם תפקיד מרכזי בשיקום התשתית הצבאית של חיזבאללה, וסייע לארגון לצבור ארסנל גדול של כמאה אלף רקטות וטילים, ובכלל זה טילים בעלי יכולת פגיעה מדויקת, שאיימו על תשתיות צבאיות ואזרחיות בישראל. איראן ראתה בארסנל זה אמצעי הרתעה משמעותי כנגד ישראל. בשנים האחרונות צבר חיזבאללה אמצעי לחימה רבים מאיראן, וכעת "ברית ההגנה" בינה לבין איראן יכולה להיות הדדית – לא רק שחיזבאללה יתערב אם איראן תותקף, אלא איראן יכולה להתערב אל מול איום ממשי ופגיעה בחיזבאללה. בנוסף, כחלק מהסיוע שהעניקה איראן למשטר אסד במסגרת מלחמת האזרחים בסוריה, הפעילה איראן את חיזבאללה, ששלח פעילים להילחם בסוריה כנגד מתנגדי המשטר.

במלחמת חרבות ברזל

מאז החל מבצע 'חצי הצפון' בספטמבר 2024, פגעו כוחות צה"ל באופן משמעותי בתשתיות הצבאיות של חיזבאללה, כגון מאגרי אמל"ח, מפקדות ותשתיות טרור, שמומנו באופן נרחב בידי איראן. צה"ל פוגע באופן שיטתי גם במנהרות הברחה ובמעברי גבול, באמצעות מנסה איראן להעביר משאבים ותחמושת לחיזבאללה, וכן פוגע בתשתיות כלכליות של חיזבאללה בלבנון, שגם הן מתופעלות בידי איראן. מקורות זרים אף טענו כי בשנה האחרונה חיסלה ישראל בכירים במשמרות המהפכה שסייעו לחיזבאללה בתיאום, ייעוץ והכוונה של הסיוע הכספי והצבאי, אך ישראל לא נטלה על-כך אחריות. כוחות צה"ל ימשיכו לפעול, ככל שיידרש, לקטיעת הסיוע האיראני לחיזבאללה כחלק מהמערכה להסרת האיום מצפון, לאור הנחיות הדרג המדיני.

**דגלי איראן וחיזבאללה
בהפגנה בטהראן
בספטמבר 2024
(מקור: AFP)**

**חסן נסראללה,
מזכ"ל חיזבאללה,
שחוסל בידי ישראל
בספטמבר 2024,
ועלי חמינאי, המנהיג
העליון של איראן**